

Nr 29.

Ankom till riksdagens kansli den 4 maj 1934 kl. 5 e. m.

Utlåtande i anledning av dels Kungl. Maj:ts proposition med förslag till lag om ändrad lydelse av 1 § lagen den 12 juni 1885 (nr 27) angående lösdrivares behandling m. m., dels ock en i ämnet väckt motion.

Genom en den 9 mars 1934 till riksdagen avlämnad proposition, nr 212, vilken hänvisats till lagutskott och behandlats av andra lagutskottet, har Kungl. Maj:t, under återopande av propositionen bilagda i statsrådet och lagrådet förda protokoll, föreslagit riksdagen att antaga vid propositionen fogade förslag till

1) lag om ändrad lydelse av 1 § lagen den 12 juni 1885 (nr 27) angående lösdrivares behandling;

2) lag angående ändring i vissa delar av lagen den 6 juni 1924 (nr 361) om samhällets barnavård; samt

3) lag angående ändrad lydelse av 38 § 2 mom. samt 74 och 92 §§ lagen den 14 juni 1918 (nr 422) om fattigvården.

I sammanhang med berörda proposition har utskottet till behandling förehaft en i anledning av densamma inom första kammaren väckt motion, nr 326, i vilken herr *Petrén* hemställt, att riksdagen måtte besluta, att de i propositionen föreslagna lagändringarna skola träda i kraft först den 1 juli 1935 i stället för, såsom Kungl. Maj:t föreslagit, den 1 januari 1935.

Beträffande de skäl, som ligga till grund för de genom propositionen framlagda förslagen ävensom för den av motionären gjorda hemställan, får utskottet, i den mån redogörelse därför icke lämnas här nedan, hänvisa till propositionen respektive motionen.

Gällande lag angående lösdrivares behandling av den 12 juni 1885 äger tillämpning beträffande varje person över 18 år, som sysslolös stryker omkring från ort till annan utan medel till sitt uppehälle, för så vitt omständigheterna ej ådagalägga, att han söker arbete. Till behandling såsom lösdrivare är också den förfallen, vilken eljest, utan att äga medel till sitt uppehälle, underlåter att efter förmåga söka ärligen försörja sig och tillika för ett sådant levnadssätt, att våda därav uppstår för allmän säkerhet, ordning och sedlighet. I tredje stycket av lagens 1 § stadgas uttryckligen, att personer under 18 år ej må behandlas såsom lösdrivare.

I lagen den 6 juni 1924 om samhällets barnavård återfinnas lagbestämmelser, som reglera samhällets befogenheter att vidtaga åtgärder beträffande barn under 18 år, som befinnes så vanartat, att särskilda uppfostringsåtgärder kräves för dess tillrättaförande. En kortfattad redogörelse för det huvudsakliga innehållet i 1885 och 1924 års lagar lämnas i propositionen å sid. 16—17.

Sedan åtskilliga år tillbaka har spørsmålet om en reformering av lösdrivarlagstiftningen stått på dagordningen. Förslag i sådant hänseende hava varit föremål för riksdagens prövning utan att dock leda till ändrade lagbestämmelser. I vad spørsmålet avsett frågan om att utesluta ungdom i åldern 18—21 år från lösdrivarlagstiftningen hava vid 1930, 1931 och 1932 års riksdagar motionsvis framhållits önskemål om, att sådan ungdom måtte hänföras under en utvidgad barnavårds- och ungdomslagstiftning. En redogörelse för den tidigare behandlingen av denna fråga lämnas i propositionen å sid. 18—21, vartill utskottet får hänvisa. Här må allenast omnämnas, att 1932 års riksdag på hemställan av andra lagutskottet (utlåtande nr 19) i skrivelse (nr 83) till Kungl. Maj:t anhållit, att Kungl. Maj:t ville under förnyad prövning taga frågan om en utvidgad barnavårds- och ungdomslagstiftning, omfattande ungdom i ålder upp till 21 år, ävensom för riksdagen framlägga de förslag, till vilka prövningen kunde föranleda.

I anledning av nämnda riksdagsskrivelse har frågan upptagits till förnyad prövning inom socialdepartementet, å vars lagbyrå under hösten 1933 upprättats förslag till lagar om ändringar i gällande barnavårds- och lösdrivarlagar.

Över förslagen ha yttranden avgivits av socialstyrelsen, statskontoret, överståthållarämbetet, länsstyrelserna i Stockholms, Göteborgs och Bohus samt Malmöhus län, styrelserna för tvångsarbetsanstalterna å Svartsjö och i Landskrona, för statens uppfostringsanstalt å Bona, för skyddshemmet åkerbrukskolonien Hall och för diakonissanstaltens skyddshem å Viebäck, statens inspektör för fattigvård och barnavård, barnavårdsnämnderna i Stockholm, Göteborg och Malmö, svenska fattigvårds- och barnavårdsförbundet samt styrelserna för svenska landstingsförbundet, svenska stadsförbundet och svenska landskommunernas förbund.

Sedan förslaget till ändringar i barnavårdslagen undergått överarbetning inom departementet samt, i anledning av vad som anförts i vissa yttranden, jämväl förslag till vissa ändringar i fattigvårdslagen upprättats, hava de tre lagförslagen framlagts för riksdagen i nu förevarande proposition.

Propositionens förslag till ändring i *lösdrivarlagen* innebär allenast en höjning av åldersgränsen från 18 till 21 år. I samband med denna ändring ha vissa övergångsbestämmelser införts. Vid utarbetandet av dessa ha de regler, som meddelades, då åldersgränsen år 1924 höjdes från 15 till 18 år, tjänat som förebild. Lagrådet, som avgivit utlåtande över detta förslag, har lämnat detsamma utan erinran.

Förslaget till lag angående ändring i vissa delar av *lagen om samhällets barnavård* utgår i princip ifrån att gällande bestämmelser skola äga tillämp-

ning jämväl å unga personer mellan 18 och 21 år, vilka därför undantagas från lösdrivarlagens tillämpningsområde. För de huvudsakligaste ändringarna, som föreslagits, lämnas följande redogörelse.

Lagens rubrik skall erhålla ändrad lydelse: »Lag om samhällets barnavård och ungdomsskydd (barnavårdslag)», tillägget inom parentes gjord för att erhålla en kortare benämning på lagen. Barnavårdsnämnd och sålunda icke någon särskilt utsedd nämnd skall bliva det organ, som i första instans skall taga befattning med ifrågavarande underåriga. Vid behandling av ärenden rörande ungdomsskydd må nämnden kallas ungdomsnämnd.

Från principen att samma regler skola gälla för ungdom över 18 år som för barn under nämnda ålder göras i förslaget vissa viktiga undantag. Förutsättningarna för ingripande äro andra än för barn under 18 år, i det att beträffande person i åldern 18—21 år gäller, att han skall befinnas vara hemfallen åt ett oordentligt, lättjefullt eller lastbart levnadssätt samt att särskilda åtgärder från samhällets sida krävas för hans tillrättaförande (22 § d). — Vidare avvika bestämmelserna om de förebyggande åtgärder, som skola vidtagas, innan en underårig mellan 18 och 21 år omhändertages för skyddsuppfostran, från motsvarande bestämmelser rörande barn under 18 år. I fråga om person mellan 18 och 21 år skall barnavårdsnämnden (23 § 1 mom.) tillhålla honom att föra ett ordentligt liv samt allvarligt erinra honom om de påföljder, som i annat fall kunna inträda för honom. Om det prövas vara till gagn för hans tillrättaförande, skall nämnden söka vara honom behjälplig med anskaffande av arbete eller vidtaga annan tjänlig åtgärd. I sådant fall bör efter omständigheterna hänvändelse ske till arbetsförmedlingsanstalt, myndighet, som handhar ledningen av allmänt arbetsföretag, annan offentlig eller enskild institution, hans anhöriga eller andra, som kunna finnas lämpliga och villiga att taga hand om honom eller att eljest bereda honom tillfälle att efter förmåga ärligen försörja sig och föra ett ordentligt liv. Då omständigheterna det påkalla, äger nämnden också uppmåna hans föräldrar att tillse, att han för ett ordentligt liv. — I fråga om skyddsuppfostran i anstalt skall huvudregeln vara, att underåriga mellan 18 och 21 år skola intagas i särskilda för dem avsedda, av staten eller annan upprättade skyddshem eller avdelningar av skyddshem (43 § 5 mom.). I detta sammanhang hava från barnavårdslagens nuvarande bestämmelser avvikande regler föreslagits angående överflyttning från anstalt. Jämväl beträffande utskrivning av underårig mellan 18 och 21 år, som omhändertagits för skyddsuppfostran, hava särskilda bestämmelser föreslagits (44, 46 §§). Kostnaden för skyddsuppfostran av ifrågavarande underåriga skall bestridas av staten (63 §). Barnavårdsnämnds beslut om omhändertagande av ungdom mellan 18 och 21 år skall alltid underställas länsstyrelsens prövning (25 §). Bestämmelser hava införts i lagen rörande rätt för polismyndighet att i vissa fall anhålla ungdom mellan 18 och 21 år i avvaktan på barnavårdsnämndens eller dess ordförandes beslut rörande honom (31 §) samt om förvaring av sådan ungdom, innan barnavårdsnämnd eller länsstyrelsen i förekommande fall meddelat beslut angående hans omhändertagande för skydds-

uppfostroan (35 §). Därest utredning verkställt genom polismyndighets försorg i ärende, vari barnavårdsnämnds åtgärd påkallas, bör representant för polismyndigheten beredas tillfälle att deltaga i nämndens överläggningar i ärendet (18 §). Ytterligare föreslås, att Konungen skall äga befogenhet att meddela närmare föreskrifter dels rörande vissa förebyggande åtgärder (23 §) och dels beträffande tillsynen över utskrivna (45, 46 §§). — Slutligen hava i åtskilliga paragrafer föreslagits vissa mera formella jämkningar, föranledda av de nya åldersgruppernas införande i barnavårdslagen. — I 8 § har föreslagits en ändring som icke äger samband med ändringsförslagen i övrigt, nämligen den, att till ordförande i barnavårdsnämnd icke skall få utses ledamot, som av nämnden förordnats till barnavårdsman. Jämväl i 74 och 75 §§ hava ändringar föreslagits, som icke äga samband med ändringsförslagen i övrigt. Till 74 § 1 mom. andra stycket har fogats sådant tillägg, att även den kan straffas, som antingen genom att dölja person, som avvikit från hem eller anstalt, där han varit intagen för skyddsuppfostroan, eller genom vilseledande uppgifter uppsåtligen lagt hinder i vägen för den avviknes återförande till hemmet eller anstalten. I 75 § har gjorts viss utvidgning i barnavårdsnämnds möjligheter att erhålla handräckning av polismyndighet, då föräldrar till person, som ifrågasättes till omhändertagning för skyddsuppfostroan, kallats att personligen inställa sig inför barnavårdsnämnden eller särskilt utsett ombud men utebliva utan laga förfall.

Förslaget till lag om ändringar i *fattigvårdslagen* innefattar allenast formella jämkningar såsom konsekvens av den i lösdrivarlagen verkställda höjningen av åldersgränsen från 18 till 21 år.

Utskottet.

I överensstämmelse med den uppfattning, som riksdagen tidigare uttalat rörande det lämpligaste sättet för ingripande genom lagstiftning mot vanartad ungdom i åldern 18—21 år, har enligt de genom förevarande proposition framlagda lagförslagen sådan ungdom uteslutits från tillämpning av lösdrivarlagen. Bestämmelser, som reglera samhälls-ingripande mot ungdom uti ifrågavarande åldrar, hava inarbetats i en utvidgad barnavårdslag.

Utskottet har efter prövning av de föreliggande lagförslagen funnit sig böra tillstyrka desamma såväl i princip som, med undantag för en enda punkt, i fråga om dess detaljer. Beträffande denna punkt, barnavårdslagens 18 §, i vilken utskottet föreslår viss ändring, samt i fråga om tidpunkten för de framlagda lagförslagens ikraftträdande, varom särskilt yrkande framställts i den föreliggande motionen, I: 326, kommer utskottet att lämna redogörelse här nedan.

18 §.

I 18 § andra stycket stadgas i gällande lag, att, om ingripande påkallas beträffande barn under 18 år, som besöker eller besökt skola, upplysning bör införskaffas — innan barnavårdsnämnden behandlar ärendet — om barnets förhållande i skolan. Lärare eller lärarinna, av vilken barnet senast åtnjutit undervisning, bör kallas till deltagande i nämndens överläggning

rörande barnet. Om hinder möter för personlig inställelse, bör läraren eller lärarinnan avgiva skriftligt yttrande till nämnden. För kommunen anställd särskild folkskolinspektör bör, om han ej är ledamot i nämnden, beredas tillfälle att deltaga i överläggningen.

I tredje stycket av samma paragraf föreslås ett stadgande att, om ingripande påkallas mot någon, som fyllt 18 år, bestämmelserna i andra stycket skola äga motsvarande tillämpning, under förutsättning att han besöker läroanstalt eller anledning eljest finnes till antagande, att utredningen i ärendet skulle befrämjas därigenom.

Om tillsättande av särskild folkskolinspektör i kommun finnas bestämmelser i stadgan den 26 september 1921 angående folkundervisningen i riket 8 § 4. Där skolväsendets omfattning eller förhållandena i övrigt inom skoldistriktet göra det behöfligt att åt särskild person uppdrages att närmast under skolrådet utöva ledningen och tillsynen över distriktets skolor eller vissa av dem, har skolrådet att för sådant ändamål, så snart kyrkostämman därtill beviljat medel, för viss tid antaga folkskolinspektör. Om rådande förhållanden anses påkalla, att sådan ledare av skolväsendet tillika tjänstgör som lärare vid skola inom distriktet, äger skolrådet antaga överlärare i stället för inspektör. Ytterligare erforderligt antal överlärare till biträde vid ledning och tillsyn av skolväsendet må utses av skolrådet, i den mån kyrkostämman beviljat medel därtill.

Det synes utskottet lämpligt, att i skoldistrikt, där i stället för särskild folkskolinspektör överlärare blivit utsedd, denne beredes tillfälle att deltaga i barnavårdsnämnds överläggning rörande ingripande mot person, som besöker eller besökt skola inom distriktet. Vidare synes rektor eller föreståndare, i de fall då sådan finnes utsedd för skola, i vilken den person, varom fråga är, åtnjuter eller åtnjuter undervisning, böra beredas tillfälle att, om han ej är ledamot av nämnden, deltaga i dess överläggning i ärendet. Visserligen torde de upplysningar, som enligt första punkten i andra stycket införskaffas, i allmänhet lämnas av skolans rektor eller föreståndare, om sådan finnes, men för ärendets utredning torde det vara av betydelse, att han även vid nämndens överläggning har tillfälle att personligen framlägga sin uppfattning i saken.

Utskottet.

Bestämmelser rörande lagarnas ikraftträdande.

I *propositionen* föreslås, att de däri framlagda lagarna skola träda i kraft den 1 januari 1935.

Herr *Petrén* hemställer i motionen I: 326, att de föreslagna lagändringarna skola träda i kraft den 1 juli 1935.

I yttrande över det inom socialdepartementet under hösten 1933 utarbetade lagförslaget rörande ändringar i barnavårdslagen har *styrelsen för statens uppfostringsanstalt å Bona* anfört, bland annat:

En lag, som avsåge sådan ungdomsvård, varom här vore fråga, måste vid tillämpningen komma att i icke ringa utsträckning omfatta i själsligt avseende undermåliga personer. För de lätt imbecillas utveckling och de icke

höggradigt onormalas inriktning mot större själslig sundhet hade, efter vid Bonaanstalten vunnen erfarenhet, samuppfostran med de normalt begåvade och de själsfriska visat sig vara nyttigast och effektivast, utan att detta med fört några större olägenheter för de senare kategorierna. Däremot hade det, såsom styrelsen vid flera tillfällen i avseende å vissa vid Bonaanstalten intagna uttalat, visat sig vara en trängande nödvändighet att kunna efter viss tids prövning från de uppfostringsbara utskilja dem, hos vilka rubbningarna i själslivet nått en sådan grad, att de, ehuru icke behäftade med sinnessjukdom, som krävde vård å sinnessjukhus, dock måste betecknas såsom halv-abnorma och på grund därav i stort sett oemottagliga för sådan fostran och utbildning, som skyddshemmet eller den allmänna uppfostringsanstalten vore avsedd att giva. Även i vissa fall av psykisk undermålighet, ehuru icke av sådan grad, att överlämnande till sinnesslöanstalt kunde ifrågasättas, föreläge enahanda trängande behov till avskiljande. Det syntes därför högeligen önskvärt och av behovet påkallat att en särskild under sakkunnig ledning ställd, fristående anstalt upprättades för specialvård av utpräglade psykopater och sådana i själsligt avseende abnorma, vilka icke kunde tillgodogöra sig den fostran och utbildning, som skyddshemmet eller den allmänna uppfostringsanstalten kunde giva. Det syntes ock böra övervägas, huruvida icke en rationell ungdomsvård krävde, att även sådana, som av domstol hänvisats till allmän uppfostringsanstalt men där befunnits i behov av specialvård av antydd art, kunde överlämnas till dylik psykopatvårdanstalt.

Beträffande underårig, som, efter att hava intagits i eller överflyttats till allmän uppfostringsanstalt eller skyddshem, gjort sig skyldig till rymning, våldsam, uppviglande eller hotfullt uppträdande, enständig arbetsvägran eller annan tredskå eller på annat sätt äventyrat anstaltens eller hemmets verksamhet, har i 1933 års *departementsförslag* intagits stadgande, att han kunde överflyttas till allmän tvångsarbetsanstalt.

Socialstyrelsen har härom anfört, bland annat:

Styrelsen ville ifrågasätta en utredning om särskild anstaltsvård för detta klientel liksom för sådana å alkoholistanstalt intagna, vilka förededde ett mer eller mindre abnormt själsliv, samt för så kallade kriminalpatienter m. fl. I avvaktan på resultatet av utredningen borde ifrågavarande klientel överföras, i stället för till tvångsarbetsanstalt, till uppfostringsanstalterna å Bona och Viebäck.

Mot överflyttningen av ifrågavarande klientel till allmän tvångsarbetsanstalt hava även i andra i ärendet avgivna yttranden allvarliga invändningar framställts. Nämnda klientel borde beredas vård å särskilda anstalter, alltså icke å de särskilda skyddshem, å vilka jämlikt 43 § 5 mom. personer mellan 18 och 21 år avses skola intagas.

Föredragande departementschefen, statsrådet Möller, anför i propositionen, att i de avgivna yttrandena meningarna varit mycket delade om huru vården av ifrågavarande klientel närmare skall vara anordnad, samt yttrar vidare, bland annat:

De förslag till frågans lösning, som framställts i yttrandena, gå i allmänhet vida utöver det föreliggande ärendet och kunna i varje fall ej förverkligas utan en ingående utredning. En utredning i nämnda hänseenden sammanhänger därjämte med vissa andra spörsmål, framför allt med skyddshemsverksamheten överhuvud samt skyddshemmens organisation, frågor varpå jag i detta samman-

hang icke kan närmare ingå. Ett uppskov med det föreliggande förslaget, till dess nämnda delvis vittutseende och svårutredda spörsmål vunnit sin lösning, torde icke vara lämpligt. I likhet med socialstyrelsen är jag av den mening, att det klientel, som icke lämpligen kan intagas i de föreslagna skyddshemmen, tillsvidare bör intagas i eller överflyttas till allmän uppfostringsanstalt. Enligt förslaget skulle så redan kunna ske med de yngre mera avancerade eller svår-disciplinerade elementen. Vägande betänkligheter torde ej kunna anföras mot att såsom ett provisorium föra dit även äldre sådana. Dessa anstalter med sina resurser torde för närvarande vara de lämpligaste härför. I detta sammanhang vill jag nämna, att enligt 36 § i stadgan för Bonaanstalten (Sv. förf.-s. 378/1925) elev, som genom olovligt avvikande eller på annat sätt ådagalägger opålitlighet eller som eljest visat bristande vilja eller förmåga att tillgodogöra sig anstaltens fostran i de för eleverna eljest vanliga former, kan överföras till särskild övervakningsavdelning. Dit må ock hänvisas elev, som visat sig utöva särskilt skadlig inverkan på övriga i anstalten intagna. Enligt vad jag inhämtat har övervakningsavdelningen under de senaste sex åren icke behövt tagas i anspråk, då elevmaterialet kunnat därförutan på ett betryggande sätt omhänderhavas och vårdas. Ehuru nämnda avdelnings belägenhet icke är den bästa, torde den åtminstone tillsvidare kunna användas för ifrågavarande underåriga. Å uppfostringsanstalten vid Viebäck kan, enligt vad jag erfarit, ett särskilt hem, avsett för 18 elever, disponeras för ändamålet, om så skulle visa sig behöfligt. Jag har förvissat mig om att styrelsen för svenska diakonissällskapet, som äger uppfostringsanstalten å Viebäck, vilken, i motsats till Bonaanstalten, ej är en statsinstitution, är villig att å anstalten mottaga även de äldre åldersgrupperna av den kvinnliga ungdomen. Styrelsen har allenast förbehållit sig rätt att, därest vården av det nya klientelet skulle visa sig kräva kostnader utöver den ersättning, som enligt gällande kontrakt utgår till anstalten, få inkomma med förslag till kostnadernas täckande.

I den föreliggande motionen, I: 326, anför herr *Petrén*, bland annat, att socialstyrelsen och styrelsen för statens uppfostringsanstalt å Bona samt jämväl departementschefen uttalat den uppfattningen, att utpräglade psykopater eller individer av synnerligen svårartad typ icke böra intagas eller kvarhållas uti de nya skyddshem, som erfordras för den i propositionen föreslagna lagstiftningens genomförande. Departementschefen hade emellertid som ett provisorium föreslagit, att det klientel, som ej lämpade sig för de nya skyddshemmen, tillsvidare skulle intagas i eller överflyttas till allmän uppfostringsanstalt. Motionären anför vidare, bland annat:

Det torde vara att befara, att det kan bli till skada för den nuvarande verksamheten vid Bonaanstalten, som mottager elever från 15-årsåldern, om densamma skall hysa vanartad ungdom ända upp till 24-årsåldern. Frånsett vanskligheten att å samma anstalt omhänderhava vården och fostran av så vitt skilda åldersklasser, kommer därtill det betänkliga förhållandet, att de mera svårdisciplinerade bland lösdrivarelementen, till vilka höra sådana samhällsparasiter som s. k. hallickar och spritsmugglare, säkerligen i allmänhet äro mera moraliskt depraverade än den ungdom, som ofta på grund av ogynnsamma miljöförhållanden gjort sig skyldig till olovligt tillgrepp. Som departementschefen också utgått ifrån, blir det givetvis nödvändigt, att övervakningsavdelningen å Bona, om dit skall hänvisas svårdisciplinerad, moralisk defekt ungdom i högre åldersklasser, åter tages i bruk. Emellertid har denna övervakningsavdelning ett mycket olämpligt läge mitt uppe i själva anstalten, medan en avdelning för mera svårartad klientel -- vars avskiljande

från övriga elever är erforderligt för att de ej skola bliva i tillfälle att skadligt påverka dessa — bör hava en mera avsides belägenhet. I varje fall är det otänkbart att öppna övervakningsavdelningen, vilken kräver en relativt talrik personal med hänsyn till dennas säkerhet — svårt olyckstillbud förekom å densamma, när den var i verksamhet — med mindre antalet förmän vid anstalten blir ökat utöver det, som blivit beviljat för nästa budgetår. Under detta blir det därför icke möjligt att ånyo öppna övervakningsavdelningen vid Bona. Då detta emellertid uppenbarligen är förutsättningen för att den föreslagna nya lagstiftningen skall kunna träda i kraft, synes det mig ej vara möjligt, att detta sker förr än efter nästa budgetårs utgång, så att den ökning i antalet befattningshavare å Bona, som är nödvändig för lagstiftningens ikraftträdande, till dess hunnit komma till stånd.

Vid statens uppfostringsanstalt å Bona finnas såsom befattningshavare å ordinarie stat uppförda, bland andra, 2 uppsyningsmän, 8 förste förmän och 22 förmän samt såsom extra ordinarie befattningshavare, bland andra, 5 extra ordinarie förmän och 6 nattvakter. Elevantalet uppgår enligt vad utskottet inhämtat för närvarande till 171.

I proposition nr 213 till årets riksdag, vilken proposition hänvisats till statsutskottets behandling, hemställes om anslag till skyddsuppfostran m. m. *Föredragande departementschefen, statsrådet Möller*, föreslår att till skyddsuppfostran anvisas ett förslagsanslag, enligt departementschefens beräkningar å 565,000 kronor. Härjämte yttrar departementschefen:

I denna beräkning ingå icke sådana utgifter, vilka skulle bliva en följd av de föreslagna förändringarna i lagen om samhällets barnavård och i anslutning därtill uppgjorda avtal angående anordnade av nya skyddshem. Utgifter av sagda slag torde emellertid allenast i så ringa mån kunna komma att belasta anslaget för nästa budgetår, att de icke behöva föranleda någon höjning av anslaget.

Utskottet.

Enligt vad utskottet inhämtat hava under de senaste åren omkring 50 elevplatser vid statens uppfostringsanstalt å Bona varit obegagnade. I vilken omfattning den av departementschefen föreslagna utvägen att placera ungdomar, vilka icke lämpligen kunna intagas i skyddshem, å övervakningsavdelningen vid Bona skall behöva tagas i anspråk, kan ej med visshet förutsägas. Med sannolikhet torde det emellertid icke kunna bliva fråga om att där intaga annat än ett mycket begränsat antal personer. Under nu anförda omständigheter synas varken de i motionen I: 326 omförmälda personalhänsyn eller vad i övrigt i motionen anförts böra utgöra hinder för att, såsom departementschefen föreslagit, provisoriskt taga nämnda övervakningsavdelning i anspråk för nu ifrågavarande ändamål. Utskottet, som anser önskvärt, att de föreslagna lagändringarna träda i kraft snarast möjligt, finner ej lämpligt att i anledning av motionen göra ändring beträffande den i propositionen angivna tidpunkten, den 1 januari 1935, för de föreslagna lagbestämmelsernas ikraftträdande.

På grund av vad ovan anförts får utskottet hemställa,

A) att riksdagen, med förklaring att ifrågavarande proposition ej kunnat i oförändrat skick antagas, måtte för sin del antaga följande

(Kungl. Maj:ts förslag.)

(Utskottets förslag.)

1) Lag

om ändrad lydelse av 1 § lagen den 12 juni 1885 (nr 27) angående lösdrivares behandling.

Härigenom förordnas, att 1 § lagen den 12 juni 1885 angående lösdrivares behandling skall i nedan angivna del erhålla följande ändrade lydelse:

1 §.

Var, som — — — lag sägs.

Till enahanda — — — eller sedlighet.

Personer under tju guett år må ej såsom lösdrivare behandlas.

Denna lag träder i kraft den 1 januari 1935; därvid skall iakttagas, att beträffande person under tju guett år, vilken före nämnda dag dömts till tvångsarbete genom utslag, som vunnit laga kraft eller ej överklagas, verkställighet av tvångsarbetet skall äga rum enligt lagen angående lösdrivares behandling;

att vad i 12 § av sistnämnda lag föreskrives ej må tillämpas på den, som icke fyllt tju guett år;

att när någon, som ej fyllt tju guett år, frigives efter att hava undergått tvångsarbete, han skall i enlighet med det för honom utfärdade pass begiva sig till den ort, dit han förpassats, och ofördröjligen anmäla sig hos barnavårdsnämnden därstädes; samt

att, när eljest person under tju guett år frigives, efter att hava anhållits eller häktats för lösdriveri, han skall överlämnas till vederbörande barnavårdsnämnd.

2) Lag

angående ändring i vissa delar av lagen den 6 juni 1924 (nr 361) om samhällets barnavård.

Härigenom förordnas, att lagen den 6 juni 1924 om samhällets barnavård skall så ändras att lagens rubrik erhåller ny lydelse, att 1 §, 2 § 1 mom., 8 § 1 mom., 9 § 2 mom., 18 §, 20 §, 22—25 §§, 26 § 1, 3 och 4 mom., 27 §, 28 §, 30 §, 31 §, 32 §, 35 §, 37 § 2 mom., 38 §, 40 §, 43 §, 44 § 2,

(Kungl. Maj:ts förslag.)

(Utskottets förslag.)

3 och 4 mom., 45 §, 46 §, 48 §, 62 §, 63 §, 65 §, 73 §, 74 §, 75 § 1 mom., 78 § samt 81 § 1 och 5 mom. erhålla ny lydelse, att 3 och 4 kap. erhålla nya rubriker samt att underrubriken före 35 § erhåller ny lydelse, allt på sätt nedan angives:

Lag om samhällets barnavård och ungdomsskydd (barnavårdslag).

1 §.

Varje kommun har att i enlighet med bestämmelserna i denna lag ordna sin barnavård och vidtagna åtgärder till skydd för ungdom inom kommunen. I varje kommun skall finnas en barnavårdsnämnd. Vid handläggning av ärenden rörande ungdomsskydd må nämnden kallas ungdomsnämnd.

Vad nedan i denna lag är stadgat med avseende å barnavård skall jämväl äga tillämpning i fråga om ungdomsskydd, men skola eljest lagens bestämmelser, där de angivas gälla barn, icke äga tillämpning beträffande ungdom, mot vilken åtgärd vidtages med stöd av 22 § d).

Hava två — — — motsvarande tillämpning.

2 §.

1 mom. Barnavårdsnämnden har att med uppmärksamhet följa de inom kommunen rådande förhållandena i avseende å barns och ungdoms vård och uppfostran samt noggrant tillse, att barn och ungdom, som vistas inom kommunen och äro i den belägenhet, att det enligt denna lag ankommer på nämnden att ingripa, bliva föremål för dess åtgärder.

Särskilt åligger det nämnden

att, i fall, som avses i 22 §, taga befattning med misshandlade, vanvårdade eller för annan fara till liv eller hälsa utsatta barn samt barn, som äro vanartade eller i fara att bliva vanartade, ävensom ungdom, som är hemfallen åt ett oordentligt, lättjefullt eller lastbart levnadssätt;

att, på — — — över fosterbarnsvården.

Jämväl i — — — med kommunallagarna;

att jämlikt föreskrifter, som Konungen låter utfärda, föra förteckning över dem, som äro föremål för nämndens verksamhet, samt avgiva statistisk redogörelse angående barnavården;

att i — — — och handhavande.

Hurusom den — — — i kommunallagarna.

8 §.

1 mom. Kommun, där särskild barnavårdsnämnd finnes, utser bland nämndens ledamöter ordförande och vice ordförande att tjänstgöra för den tid, de äro valda till ledamöter, eller, beträffande den, som utan val är ledamot av nämnden, för en tid av fyra år. Till ordförande må ej utses ledamot, som av nämnden förordnats till barnavårdsman.

Uppgift å — — — kassaförvaltare obehövlige.

(Kungl. Maj:ts förslag.)

(Utskottets förslag.)

9 §.

2 mom. Ärende må — — — äro tillstädes.

För beslut angående omhändertagande för skyddsuppfostran, varom i 24 och 47 §§ sägs, erfordras, att flera än hälften av de i beslutet deltagande ledamöterna, dock minst tre, äro ense om beslutet.

18 §.

Har hos barnavårdsnämnden gjorts anmälan, som i 17 § sägs, eller har nämnden eller dess ordförande eljest fått kännedom om fall, då nämndens ingripande synes påkallat, skall ordföranden för ärendets beredande oförtövat söka inhämta noggrann kännedom om de på fallets bedömande inverkan omständigheter. Finnes kretsombud eller föredragande, som omförmäles i 8 § 2 mom., bör utredning verkställas av kretsombudet eller föredraganden. Kretsombud bör kallas till deltagande i nämndens överläggning.

Därest ingripande påkallas beträffande barn under aderton år, som besöker eller besökt skola, bör införskaffas upplysning om dess förhållande därstädes. Lärare eller lärarinna, av vilken barnet senast åtnjutit undervisning, bör kallas till deltagande i nämndens överläggning rörande barnet; möter hinder för personlig inställelse, bör läraren eller lärarinnan avgiva skriftligt yttrande till nämnden. För kommunen anställd särskild folkskolinpektör bör, om han ej är ledamot i nämnden, beredas tillfälle att deltaga i överläggningen.

Därest ingripande påkallas beträffande barn under aderton år, som besöker eller besökt skola, bör införskaffas upplysning om dess förhållande därstädes. Lärare eller lärarinna, av vilken barnet senast åtnjutit undervisning, bör kallas till deltagande i nämndens överläggning rörande barnet; möter hinder för personlig inställelse, bör läraren eller lärarinnan avgiva skriftligt yttrande till nämnden. *Rektor eller föreståndare för skola, i vilken barnet åtnjuter eller åtnjutit undervisning, ävensom för kommunen anställd särskild folkskolinpektör eller överlärare* bör, om sådan person ej är ledamot i nämnden, beredas tillfälle att deltaga i överläggningen.

Påkallas ingripande mot någon, som fyllt aderton år, skola bestämmelserna i föregående stycke äga motsvarande tillämpning, om han besöker läroanstalt eller anledning eljest finnes till antagande, att utredningen i ärendet skulle befrämjas därigenom.

Därest utredning genom polismyndighets försorg verkställts i ärende, vari barnavårdsnämnds åtgärd påkallas, bör representant för polismyndigheten beredas tillfälle att deltaga i nämndens överläggningar i ärendet.

Förekommer anledning antaga, att vanart eller annat missförhållande är beroende på eller förenat med sjukdom eller andlig eller kroppslig svaghet, skall läkares yttrande inhämtas.

Tillhör den, mot vilken ingripande påkallas, församling av främmande trosbekännare, och är denna församlings föreståndare bosatt inom kommunen, skall tillfälle beredas honom att yttra sig i ärendet.

(Kungl. Maj:ts förslag.)

(Utskottets förslag.)

20 §.

Länsstyrelserna hava att var för sitt län vaka över att den barnavårdsverksamhet, varom i denna lag förmäles, ändamålsenligt ordnas och handhaves, så att de, som äro i behov därav, bliva föremål för de åtgärder, vilka av omständigheterna påkallas.

I allt — — — jämväl barnavårdskonsulenter.

Där så prövas påkallat, må länsstyrelse förordna vederbörande tjänsteläkare att verkställa undersökning rörande missförhållande i avseende å barns och ungdoms vård.

3 KAP.

Om barns och ungdoms omhändertagande samt barnavårdsnämndens därmed sammanhängande verksamhet.

22 §.

Barnavårdsnämnden har att i enlighet med 23—25 §§ vidtaga åtgärder beträffande

- a) barn under — — — eller hälsa;
- b) barn i sagda ålder, som på grund av föräldrarnas lastbarhet, vårdslöshet eller oförmåga att fostra barnet är i fara att bliva vanartat;
- c) barn under aderton år, som befinnes vara så vanartat, att särskilda uppfostringsåtgärder krävas för dess tillrättaförande; samt
- d) person i åldern mellan aderton och tjuguet år, som befinnes vara hemfallen åt ett oordentligt, lättjefullt eller lastbart levnadssätt och beträffande vilken särskilda åtgärder från samhällets sida krävas för hans tillrättaförande.

23 §.

I mom. Finner barnavårdsnämnden sådant förhållande föreligga, som i 22 § a)—c) sägs, må nämnden, i den mån omständigheterna därtill föranleda, vidtaga en eller flera av följande åtgärder, nämligen

- a) tilldela föräldrarna — — — denna lag;
- b) giva vanartat — — — nyss nämnts;
- c) då fråga — — — aga; och
- d) föreskriva anlitande — — — lämplig sysselsättning.

Är fråga om person, som avses i 22 § d), skall nämnden tillhålla honom att föra ett ordentligt liv samt allvarligt erinra honom om de påföljder, som i annat fall kunna inträda för honom. Där det prövas vara till gagn för hans tillrättaförande, åligger det nämnden därjämte att söka vara honom behjälplig med anskaffande av arbete eller vidtaga annan tjänlig åtgärd; och bör i ty fall efter omständigheterna hänvändelse ske till arbetsförmedlingsanstalt, myndighet, som handhar ledningen av allmänt arbetsföretag, annan offentlig eller enskild institution, hans anhöriga eller andra, som kunna finnas lämpliga och villiga att taga hand om honom eller att eljest bereda

(Kungl. Maj:ts förslag.)

(Utskottets förslag.)

honom tillfälle att efter förmåga ärligen försörja sig och föra ett ordentligt liv. Nämnden må ock, där omständigheterna så påkalla, uppmana hans föräldrar att tillse, att han för ett ordentligt liv.

2 mom. Har barnavårdsnämnden beslutit åtgärd, som i 1 mom. omförmäles, bör nämnden förordna om övervakning av den, mot vilken åtgärden skall vidtagas. Övervakningen bör nämnden uppdraga åt någon av sina ledamöter, åt biträde eller tjänsteman hos nämnden eller annan lämplig person eller åt förening eller stiftelse. Om övervakning må nämnden förordna även utan att åtgärd vidtagits enligt 1 mom. Närmare föreskrifter angående övervakares befogenheter och den övervakades skyldigheter meddelas av Konungen.

24 §.

1 mom. Prövar barnavårdsnämnden de i 23 § anvisade åtgärderna vara gagnlösa, eller hava sådana åtgärder vidtagits utan att rättelse vunnits, bör nämnden omhändertaga den, varom fråga är, för beredande åt honom av en efter hans egenskaper och utveckling lämpad behandling (*skyddsuppfostran*) enligt i 4 kap. meddelade bestämmelser.

2 mom. Innan barnavårdsnämnden beslutar omhändertaga någon för skyddsuppfostran, skall tillfälle beredas hans föräldrar, såvida de vistas på känd ort inom riket, samt honom själv, därest han fyllt femton år, att muntligen eller skriftligen yttra sig i ärendet.

Där så prövas nödigt, må nämnden kalla den vars omhändertagande ifrågasättes och hans föräldrar att personligen inställa sig för att höras inför nämnden eller särskilt utsett ombud. Vistas föräldrarna på annan ort, må förhör utsättas att äga rum inför ombud därstädes.

25 §.

1 mom. Beslut angående omhändertagande för skyddsuppfostran skall ofördröjligen skriftligen delgivas föräldrarna samt, där fråga är om person, som avses i 22 § d), jämväl denne. Avser beslutet barn under aderton år, skall tillika skriftlig förklaring ofördröjligen avfordras föräldrarna, huruvida de samtycka till beslutets verkställande. Behörigt delgivningsbevis och förklaring skola förvaras bland nämndens handlingar samt vid dess nästa sammanträde fördragas och i protokollet antecknas.

2 mom. Lämna föräldrarna icke sådant samtycke, som i 1 mom. sägs, eller kunna de icke anträffas eller är fråga om person, som avses i 22 § d), skall nämnden, med redogörelse för vad i ärendet förekommit, så snart ske kan och senast två veckor efter beslutets fattande underställa detsamma länsstyrelsens prövning.

3 mom. Finner barnavårdsnämnden verkställighet av dess beslut angående omhändertagande för skyddsuppfostran icke kunna utan våda uppskjutas, äger nämnden förordna, att beslutet genast skall bringas till verkställighet.

(Kungl. Maj:ts förslag.)

(Utskottets förslag.)

26 §.

1 mom. Har underställning jämlikt 25 § ägt rum, gäller om föräldrarnas rätt att yttra sig samt om hörande inför länsstyrelsen av föräldrarna och den, som beslutet avser, i motsvarande tillämpning vad i 24 § 2 mom. är stadgat.

Barnavårdsnämnden bör kallas att genom därtill utsedd person närvara vid förhör inför länsstyrelsen, där sådant äger rum. Om sådant föranledes av förhöret eller av skriftligen avgivet yttrande, bör tillfälle beredas nämnden att inkomma med bemötande i ärendet, innan detsamma avgöres. Yttrande bör i ärendet inhämtas från vederbörande barnavårds-konsulent.

3 mom. Finner länsstyrelsen sig icke kunna fastställa barnavårdsnämndens beslut angående omhändertagande för skyddsuppfostran, må länsstyrelsen, då omständigheterna därtill föranleda, föreskriva, att barnavårdsnämnden skall vidtaga sådan åtgärd, som avses i 23 §.

4 mom. Länsstyrelsens beslut skall så snart ske kan genom länsstyrelsens försorg skriftligen mot bevis delgivas föräldrarna samt, där fråga är om person, som avses i 22 § d), jämväl denne. Beslutet skall ock ofördröjligen tillställas barnavårdsnämnden.

27 §.

Barnavårdsnämnds beslut angående omhändertagande för skyddsuppfostran må ej bringas till verkställighet,

a) då fråga är om barn, varom förmåles i 22 § a) och b), efter det barnet fyllt sexton år,

b) då fråga är om barn, som i 22 § c) sägs, efter det barnet fyllt aderton år, samt

c) då fråga är om person, som avses i 22 § d), efter det denne fyllt tjuuguett år.

28 §.

Har någon, som ej fyllt tjuuguett år, under tillfälligt uppehåll inom annan kommun än den, där hans föräldrar eller annan, som har honom i sin vård, vistas, eller han eljest har sin egentliga vistelseort, beträffs med vanart eller eljest med sådant levnadsätt att ingripande enligt denna lag kan ske mot honom, må barnavårdsnämnden i den kommun, där han anträffats, överlämna honom till barnavårdsnämnden i den andra kommunen. Underlåter denna nämnd att vidtaga åtgärd, och beträdes han ånyo inom förstnämnda kommun med vanart eller levnadsätt, som nyss nämnts, må anmälan härom göras hos vederbörande länsstyrelse för den åtgärd, som ankommer på denna myndighet.

30 §.

Är missförhållande, som avses i 22 § eller 29 § 1 mom., beroende därpå, att någon av föräldrarna är hemfallen åt missbruk av rusgivande medel eller för ett lastbart eller oordentligt levnadsätt eller gör sig skyldig till grovt missbruk eller grov försummelse vid utövande av vårdnaden om underårig,

(Kungl. Maj:ts förslag.)

(Utskottets förslag.)

eller finnes skäl till antagande, att denne utsättes för fara därigenom, att någon, som vistas i hemmet, är sinnessjuk eller lider av smittosam sjukdom, bör barnavårdsnämnden hos nykterhetsnämnd, polismyndighet, domstol, tjänsteläkare eller hälsovårdsnämnd göra anmälan härom för vidtagande av åtgärd, som av det anmärkta förhållandet kan finnas påkallad och enligt lag ankommer på nämnda myndigheter.

31 §.

Därest i fall, som avses i 22 eller 29 §, behovet av omhändertagande för skyddsuppfostran eller samhällsvård befinnes vara så trängande, att med omhändertagandet ej kan anstå, till dess barnavårdsnämnden hinner besluta i ärendet, äger ordföranden i avbidan på nämndens beslut omhändertaga den, varom fråga är. Åtgärd, som nu är sagd, må i fall, varom förmåles i 29 §, jämväl vidtagas av annan ledamot av nämnden eller tjänsteman hos densamma, därest kommunen sådant medgivit.

Har i fall, som avses i 22 § a)—c), omhändertagandet skett utan att föräldrarna samtyckt därtill eller har omhändertagande skett av person, som i 22 § d) sägs, skall ordföranden omedelbart sammankalla nämnden för att besluta i ärendet.

Beträdes någon, som fyllt aderton men ej tjuguet år, med oordentligt eller lastbart levnadssätt, som innebär fara för allmän ordning eller säkerhet, och är faran så överhängande, att åtgärd, som ankommer på barnavårdsnämnd eller dess ordförande, ej utan våda kan avvaktas, äger polismyndighet, till dess nämnden eller ordföranden meddelat beslut i ärendet, på lämpligt sätt omhändertaga personen i fråga. Är fara, som nu sagts, ej för handen men kan personens namn, ålder eller bostad ej utrönas, äger polismyndighet omhändertaga honom tills utredning i nämnda hänseenden vunnits. Har åtgärd, som nu sagts, vidtagits, åligger det polismyndigheten att ofördröjligen göra anmälan därom på sätt i 17 § första stycket är stadgat.

4 KAP.

Om behandlingen av omhändertagna.

32 §.

Av barnavårdsnämnden omhändertagen skall erhålla erforderlig vård ävensom sådan uppfostran, som är ägnad att göra honom till en duglig samhällsmedlem.

Behandlingen av vanartade barn m. fl.

35 §.

I mom. För skyddsuppfostran omhändertaget vanartat barn skall genom barnavårdsnämndens försorg intagas i *skyddshem*, varom förmåles i 5 kap. Person, som avses i 22 § d), skall intagas i sådant skyddshem eller i allmän

(Kungl. Maj:ts förslag.)

(Utskottets förslag.)

uppfostningsanstalt. Den, som intagits i skyddshem, benämnes i denna lag *skyddshemselev*.

I stället för att intagas i skyddshem eller allmän uppfostningsanstalt må omhändertagen överlämnas till *enskilt hem, barnhem, arbetshem* eller *annan därmed jämförlig anstalt*, om sådant anses lämpligare för den omhändertagne och våda för andras sedliga utveckling icke kan befaras därigenom uppkomma. I sådant fall skola bestämmelserna i 34 § gälla i tillämpliga delar.

Har barnavårdsnämnd jämlikt 25 § förordnat om omedelbar verkställighet av beslut angående omhändertagande för skyddsuppfostrian av person, som avses i 22 § d), eller har sådan person omhändertagits av nämndens ordförande jämlikt 31 §, ankommer det på polismyndighet, därest den omhändertagne gjort sig skyldig till oordentligt eller lastbart levnadssätt, som innebär fara för allmän ordning eller säkerhet, att, efter framställning av nämnden eller dess ordförande, på lämpligt sätt förvara den omhändertagne, till dess länsstyrelsen eller barnavårdsnämnden meddelat beslut i ärendet.

2 mom. Har för skyddsuppfostrian omhändertagen, som ej intagits i skyddshem eller allmän uppfostningsanstalt, visat sig så vanartad eller så oordentlig, lättjefull eller lastbar att hans tillrättaförande anses kräva strängare uppfostrian än den, som kan meddelas i det hem eller den anstalt, dit han överlämnats, eller att hans samvaro med andra finnes innebära våda för dessas sedliga utveckling, skall barnavårdsnämnden draga försorg om hans intagande i skyddshem eller allmän uppfostningsanstalt.

37 §.

2 mom. Beträffande omhändertagen, som ej fyllt tjuguetå år och icke är skyddshemselev, tillkommer barnavårdsnämnden eller den, åt vilken nämnden sådant överlåtitt, den rätt att hava uppsikt över den omhändertagne och att tukta honom, vilken eljest tillkommer föräldrarna.

Föräldrarna äro i avseende å rätten till umgänge med den omhändertagne underkastade de bestämmelser, som nämnden med hänsyn till hans uppfostrian finner skäligt meddela; dock må föräldrar till barn, som omhändertagits för samhällsvård, ej betagas tillfälle till umgänge med barnet, med mindre särskilda omständigheter därtill föranleda.

38 §.

Anmälan om förordnande av förmyndare för omhändertagen bör, när skäl därtill föreligger, göras hos vederbörande domstol, i fråga om skyddshemselev av hemmets styrelse och beträffande annan av barnavårdsnämnden.

40 §.

Över dem, som intagas i barnhem, skall föras förteckning enligt fastställt formulär.

43 §.

1 mom. För beredande — — — tillhörigt skyddshem.

2 mom. Vanartade barn, — — — av skyddshem.

*(Kungl. Maj:ts förslag.)**(Utskottets förslag.)*

3 mom. Vanartade barn, — — — av skyddshem.

4 mom. Skyddshemselev över femton år, som är intagen i skyddshem, varom i 1, 2 eller 3 mom. är fråga, må, om han visat särdeles svår vanart, överlämnas till allmän uppfostringsanstalt.

5 mom. Personer, som omförmälas i 22 § d), skola intagas i särskilda, för dem avsedda, av staten eller annan upprättade skyddshem eller avdelningar av skyddshem eller i allmän uppfostringsanstalt. Då särskilda förhållanden det påkalla, må sådan person intagas i skyddshem, som avses i 2 eller 3 mom., eller, där Konungen beträffande visst annat skyddshem så medgivit, i detta ävensom överflyttas från skyddshem till allmän uppfostringsanstalt eller från sådan anstalt till skyddshem, som avses i första punkten.

44 §.

2 mom. Skyddshem skall — — — fall erfordras.

Inom skyddshem, som avses i 43 § 1—3 mom., skall meddelas skolundervisning av den omfattning och beskaffenhet, som gällande bestämmelser om folkundervisningen föreskriva. Där sådant i särskilda fall anses lämpligt och överenskommelse kan träffas med vederbörande skoldistrikt, må skyddshemselev, intagen i skyddshem, som nu sagts, kunna deltaga i undervisningen inom distriktet tillhörig skola.

Synnertlig uppmärksamhet — — — och yrkesskicklighet.

3 mom. Konungen meddelar närmare bestämmelser angående intagning i skyddshem, som omförmälas i 43 § 2, 3 och 5 mom. samt i allmän uppfostringsanstalt ävensom angående överflyttning av elev från ett skyddshem till skyddshem av annat slag och från skyddshem till allmän uppfostringsanstalt samt från sådan anstalt till skyddshem.

4 mom. Har person, som omhändertagits med stöd av 22 § d), intagits i allmän uppfostringsanstalt eller överlämnats dit från skyddshem, äga bestämmelserna i 2—4 och 6 §§ i lagen angående verkställighet av domstols förordnande om tvångsuppfostran motsvarande tillämpning. I fråga om slutlig utskrivning av sådan person gäller vad i 46 § 1 mom. första stycket och 2 mom. andra stycket är stadgat. Beslut härom meddelas av anstaltens styrelse.

Har annan omhändertagen överlämnats från skyddshem till allmän uppfostringsanstalt, gäller beträffande honom i motsvarande tillämpning vad i 2—6 samt 10 och 11 §§ i nyssnämnda lag är stadgat.

45 §.

För skyddsuppfostran omhändertagen må, där så prövas lämpligt, tills vidare utskrivas (*villkorlig utskrivning*). Beslut härom meddelas, beträffande skyddshemselev av hemmets styrelse och eljest av barnavårdsnämnden. I beslutet må uppställas villkor med hänsyn till den utskrivnes bostad och sysselsättning samt förordnas om övervakning av den utskrivne. Beslut om villkorlig utskrivning innefattar rätt för styrelsen eller nämnden att när

(Kungl. Maj:ts förslag.)

(Utskottets förslag.)

som helst återtaga den utskrivne; och skall han återtagas, där hans uppförande eller annat förhållande föranleder därtill.

Villkorlig utskrivning — — — slutligt utskrivs.

Närmare föreskrifter angående övervakares befogenheter och den övervakades skyldigheter meddelas av Konungen.

46 §.

1 mom. När för skyddsuppfostran omhändertagen anses ej vidare vara i behov av sådan uppfostran, skall densamma förklaras avslutad (*slutlig utskrivning*).

Beslut om — — — av barnavårdsnämnden.

2 mom. Slutlig utskrivning av barn, som omhändertagits för skyddsuppfostran, skall äga rum senast, då barnet fyller aderton år. Utskrivning av barn, som intagits i skyddshem efter fyllda femton år, må dock uppskjutas, till dess tre år förflutit från intagandet. Har i skyddshem intaget barns uppförande varit opålitligt, må med utskrivningen anstå, till dess det fyllt tjuguet år.

Slutlig utskrivning av person, som omhändertagits med stöd av 22 § d), skall äga rum senast då två år förflutit från omhändertagandet, dock att utskrivningen, när särskilda förhållanden det föranleda, må uppskjutas ytterligare högst ett år.

3 mom. Vid slutlig utskrivning har vederbörande nämnd eller styrelse att, då omständigheterna därtill föranleda, tillse, att den utskrivne erhåller lämpligt arbete och nödig utrustning.

Nämnden eller styrelsen bör även, där så prövas lämpligt, besluta, att den utskrivne skall stå under tillsyn,

om han omhändertagits med stöd av 22 § a), b) eller c), under en tid av minst ett och högst tre år från utskrivningen, i intet fall dock längre än till fyllda tjuguet år beträffande skyddshemselev och till fyllda aderton år beträffande annan utskrivne, samt

om han omhändertagits med stöd av 22 § d), minst ett och högst två år från utskrivningen, i intet fall dock längre än till fyllda tjugufyra år.

Närmare föreskrifter angående tillsynen meddelas av Konungen.

I fråga om träffande av arbetsavtal för utskrivne, som ej fyllt tjuguet år, har nämnden eller styrelsen enahanda rätt, som enligt lag tillkommer föräldrarna.

48 §.

Barnavårdsnämnds beslut angående omhändertagande förfaller, då verkställighet skall ske av domstols beslut, varigenom

a) den omhändertagne dömts till böter, fängelse eller straffarbete och förordnande meddelats om den dömdes insättande i allmän uppfostringsanstalt,

b) den omhändertagne eljest dömts till fängelse eller straffarbete utan tillämpning av lagen angående villkorlig straffdom, eller

*(Kungl. Maj:ts förslag.)**(Utskottets förslag.)*

e) anstånd med den omhändertagne villkorligt ådömt fängelsestraff eller straffarbete förklarats förverkat.

Vad sälunda stadgats gäller även beträffande den, som intagits i allmän uppfostningsanstalt eller dit överlämnats från skyddshem.

62 §.

Utgift, som kommun haft för omhändertagen, inverkar på förvärv av hemortsrätt på enahanda sätt, som i 49 § i lagen om fattigvården är stadgat beträffande fattigvård, lämnad enligt 1 § samma lag; dock inverkar utgift för den, som fyllt sexton år, allenast på hans eget förvärv av hemortsrätt.

I fråga — — — tillkommer fattigvårdssamhälle.

Har barn — — — är stadgat.

63 §.

Har kommun — — — tillkommer fattigvårdssamhälle.

För utgift, som vistelsekommun haft för skyddsuffostran av person, som omhändertagits med stöd av 22 § d), äger kommunen rätt till ersättning av staten.

65 §.

I avseende å behandling av frågor om ersättning av kommun. landsting eller staten för utgift för omhändertaget barn samt om övertagande av skyldighet att ansvara för kostnad för sådant barn ävensom i avseende å tid för anhängiggörande av talan gäller i tillämpliga delar vad för motsvarande fall är stadgat i 8 kap. i lagen om fattigvården, med iakttagande dock, att vad där är sagt om fattigvårdsstyrelse och fattigvårdssamhälle skall gälla barnavårdsnämnd och kommun. Vad nu är stadgat skall äga motsvarande giltighet beträffande vistelsekommuns ersättning av staten för utgift, som kommunen haft för skyddsuffostran av person, som omhändertagits med stöd av 22 § d).

I avseende — — — om fattigvården.

73 §.

Försummar någon — — — etthundra kronor.

Har någon i trots av förbud, varom i 42, 56 eller 57 § sägs, mottagit fosterbarn, straffes med dagsböter, dock ej under fem, eller, då omständigheterna äro synnerligen försvärande, med fängelse i högst sex månader. Lag samma vare, där någon i fall, som avses i 41 § 2 eller 3 mom., i barnhem mottagit barn utan att innehava tillstånd, som där sägs.

74 §.

1 mom. Har någon genom att dölja person, som avses i 22 eller 49 §, eller genom att hjälpa honom att avvika eller genom vilseledande uppgifter uppsåtligen lagt hinder i vägen för verkställighet av beslut eller undersökning i ärende rörande honom,

eller har någon uppsåtligen förlett eller hjälpt den, som omhändertagits

(Kungl. Maj:ts förslag.)

(Utskottets förslag.)

för skyddsuppfostran, att avvika från hem eller anstalt, dit han överlämnats, eller sedermera, genom att dölja den avvikne eller genom vilseledande uppgifter uppsåtligen lagt hinder i vägen för hans återförande till hemmet eller anstalten,

straffes, där gärningen icke eljest är i lag belagd med strängare straff, med dagsböter eller, då omständigheterna äro synnerligen försvårade, med fängelse i högst sex månader.

2 mom. Den, som överträder av barnavårdsnämnd eller styrelse eller föreståndare för skyddshem meddelat förbud mot att besöka person, som omhändertagits för skyddsuppfostran, straffes, där gärningen icke eljest är i lag belagd med strängare straff, med dagsböter.

75 §.

1 mom. Har barnavårdsnämnd i fall, som avses i 24 § 2 mom., kallat föräldrar att personligen inställa sig inför nämnden eller särskilt utsett ombud, och utebliva de utan laga förfall, skall en var av dem böta fem kronor och äger nämnden antingen vid vite förelägga föräldrarna inställelse eller för ändamålet begära handräkning hos polismyndigheten. Ej må viten föreläggas till högre sammanlagt belopp än etthundra kronor för en var av föräldrarna.

Då i fall, som nyss är sagt, den, vars omhändertagande är ifråga, kallats till inställelse, må nämnden ålägga den, som har honom i sin vård, att ombesörja hans inställande eller efter omständigheterna därom förordna på annat lämpligt sätt. Där så erfordras, må nämnden begära handräkning hos polismyndigheten.

Har underställning jämlikt 25 § ägt rum, äger länsstyrelsen, där så finnes påkallat, förelägga föräldrarna inställelse vid vite eller äventyr av hämtning. Angående inställande av den, vars omhändertagande är ifråga, gäller i motsvarande tillämpning vad i nästföregående stycke är stadgat.

78 §.

Vad i — — — sin ersättningsskyldighet.

Tillkommer vårdnaden om underårig allenast den ena av föräldrarna eller särskilt förordnad förmyndare, skall vad i 3, 6 och 10 kap. är stadgat med avseende å föräldrarna gälla om den, som har vårdnaden.

81 §.

1 mom. Då barnavårdsnämnd — — — samhällsvård vägrats, eller barnavårdsnämnd eller styrelse för skyddshem, som avses i 43 § 1 mom., avslagit framställning om slutlig utskrivning av för skyddsuppfostran omhändertagen,

eller barnavårdsnämnd meddelat beslut i fråga, — — — av länsstyrelsen.

5 mom. Över beslut av styrelse för skyddshem, som avses i 43 § 2, 3

(Kunngl. Maj:ts förslag.)

(Utskottets förslag.)

och 5 mom., må klagan föras i fall, då sådan är enligt denna § medgiven över annan skyddshemsstyrelsens beslut; och äger Konungen meddela närmare bestämmelser angående klagan, varom här är fråga.

Denna lag träder i kraft den 1 januari 1935.

3) Lag

angående ändrad lydelse av 38 § 2 mom. samt 74 och 92 §§ lagen
den 14 juni 1918 (nr 422) om fattigvården.

Härigenom förordnas, att 38 § 2 mom. samt 74 och 92 §§ lagen den 14 juni 1918 om fattigvården skola erhålla ändrad lydelse på sätt nedan angives:

38 §.

2 mom. I fattigvårdssamhälle, — — — bådas verksamhet.

Då i fattigvårdssamhälle, där särskild barnavårdsnämnd är tillsatt, fattigvårdsstyrelsen vid prövning av fattigvårdsbehov finner skäl till antagande, att någon, som ej fyllt tjuguet år, bör i enlighet med barnavårdslagen omhändertagas av barnavårdsnämnden, bör fattigvårdsstyrelsen skyndsamt genom den ledamot, som är ledamot jämväl i barnavårdsnämnden, inhämta dess uppfattning i ärendet. Av styrelsen införskaffad utredning bör därvid tillhandahållas nämnden jämte förslag till de åtgärder, vilka styrelsen finner lämpligen böra vidtagas. Råda olika meningar mellan styrelsen och nämnden, bör ärendet överlämnas till en tremannanämnd, bestående av den gemensamma ledamoten samt ytterligare en ledamot av fattigvårdsstyrelsen, vald av styrelsen för ett år i sänder, och en ledamot av barnavårdsnämnden, utsedd av denna för enahanda tid. Tremannanämnden har att skyndsamt avgöra, huruvida fattigvårdsstyrelsen eller barnavårdsnämnden skall taga befattning med ärendet. Finner styrelsen tremannanämndens avgörande icke kunna utan våda avvaktas, må styrelsen tills vidare vidtaga lämplig åtgärd.

74 §.

Undandrager sig någon, som intagits å anstalt eller inställt sig eller hämtats till förrättande av arbete utanför anstalt, att fullgöra anvisat arbete, eller lämnar han utan tillstånd arbetet, eller visar han tredska att efterkomma givna föreskrifter, eller gör han sig skyldig till uppförande, som strider mot sedlighet eller god ordning, äger fattigvårdsstyrelsen, där han fyllt tjuguet år och icke är till arbete oförmögen, tilldela honom varning med erinran om den påföljd, som i 75 § omförmäles.

Styrelse för — — — för styrelsen.

(Kungl. Maj:ts förslag.)

(Utskottets förslag.)

92 §.

I stället för — — — bestämmelser gälla:

1 mom. Envar, som efter fyllda tjuguet år gör sig förfallen till bettleri, må anhållas och, där han ej är i den nödställda belägenhet, att han bör erhålla fattigvård, behandlas såsom lösdrivare, på sätt i lagen angående lösdrivares behandling är stadgat.

Till enahanda — — — sin räkning.

2 mom. Där någon, som ej fyllt tjuguet år, anträffas bettlande, skall han överlämnas till barnavårdsnämnden för den åtgärd, som enligt lag må ankomma på densamma.

3 mom. Inom varje fattigvårdssamhälle skall fattigvårdsstyrelsen anställa behöfligt antal tillsyningsmän, vilka hava att anhålla bettlare och inställa dem, därest de ej på grund av föreliggande fattigvårdsbehov böra överlämnas till samhällets fattigvårdsstyrelse, till sådant förhör, som avses i 2 § 1 mom. och 16 § av lagen angående lösdrivares behandling. Har den anhållne ej fyllt tjuguet år, skall han överlämnas till barnavårdsnämnden för den åtgärd, som enligt lag må ankomma på densamma.

För detta — — — fattigvårdsstyrelsen bestämmer.

Denna lag träder i kraft den 1 januari 1935.

Vad i 75 § är stadgat må ej efter denna lags ikraftträdande tillämpas på den, som icke fyllt tjuguet år.

B) att motionen I: 326 icke måtte föranleda till någon riksdagens åtgärd.

Stockholm den 4 maj 1934.

På andra lagutskottets vägnar:

K. G. WESTMAN.

Vid ärendets behandling hava närvarit:

från första kammaren: herrar *K. G. Westman, Linder, Gustaf Tamm, P. Sandström* och *Norman*, fröken *Hesselgren* samt herrar *Olof Carlsson* och *Karl Bodin*;

från andra kammaren: herrar *Magnusson* i Kalmar, *Hage, Wallerius, Pettersson* i Hällbacken, *Gardell* i Gahns och *Sandström* i Nyland, fru *Nordgren* samt herr *Sandberg*.*

*) Ej närvarande vid utlåtandets justering.